

Gymnasieelevers resultat

2017-11-10

Karin Sundström
Staben

tyresö kommun

Innehållsförteckning

Gymnasieelevers resultat	3
1 Sammanfattning	3
2 Fakta om gymnasieelever i Tyresö	4
2.1 Bakgrundsfaktorer.....	6
3 Resultat för folkbokförda elever	7
3.1 Genomströmning.....	7
3.2 Genomströmning av elever folkbokförda i Tyresö	8
3.3 Betyg.....	11
3.4 Byte av program och avbrott.....	12
3.5 Aktivitet efter gymnasiet	13
4 Tyresö gymnasium	13
4.1 Genomströmning.....	14
4.2 Betyg.....	16
4.3 Byte av program	16
4.4 Aktivitet efter gymnasiet	16
4.5 Insatser på Tyresö gymnasium.....	16
5 Studie- och yrkesvägledning	17
6 Sammanfattande kommentarer	19
7 Referenser.....	21

Gymnasieelevers resultat

1 Sammanfattning

En slutförd gymnasieutbildning är på många sätt en avgörande faktor för ungdomars etablering på arbetsmarknaden och för övergång till fortsatta studier. Därför är det viktigt att följa och analysera varför inte elever uppnår en gymnasieexamen.

Andelen elever i Tyresö som fullföljer sin utbildning med examen inom tre år uppgår till 70 procent. På Tyresö gymnasium uppgår andelen till 53 procent. Detta avser elever som påbörjat ett nationellt program, alltså inte de elever som påbörjat ett introduktionsprogram. Det innebär att 30 procent av de folkbokförda eleverna i Tyresö inte slutförde sin utbildning inom tre år. Den andelen överstiger riket som helhet, men uppgår ungefär till andelen i Stockholms län.

Om vi tittar på examen oavsett tid når Tyresö kommun upp till 89 procent, vilket är ungefär samma andel som för riket (90 %) och för Stockholms län (88 %). Däremot sjunker andelen med gymnasieexamen i Tyresö jämfört med året innan, vilket inte är trenden för övriga kommuner i länet.

En av förklaringarna till varför det tar längre tid för eleverna i Tyresö och i Stockholms län att ta examen kan i jämförelse med riket i övrigt vara den stora valfriheten och att det är enkelt att byta program och skola.

Det är viktigt att sätta in olika typer av insatser och stöd i skolorna för att minska avhopp och byten. Detta måste ske i en dialog med övriga kommuner och fristående skolor mot bakgrund av att 80 procent av eleverna i Tyresö går på andra gymnasieskolor än kommunens egna.

2 Fakta om gymnasieelever i Tyresö

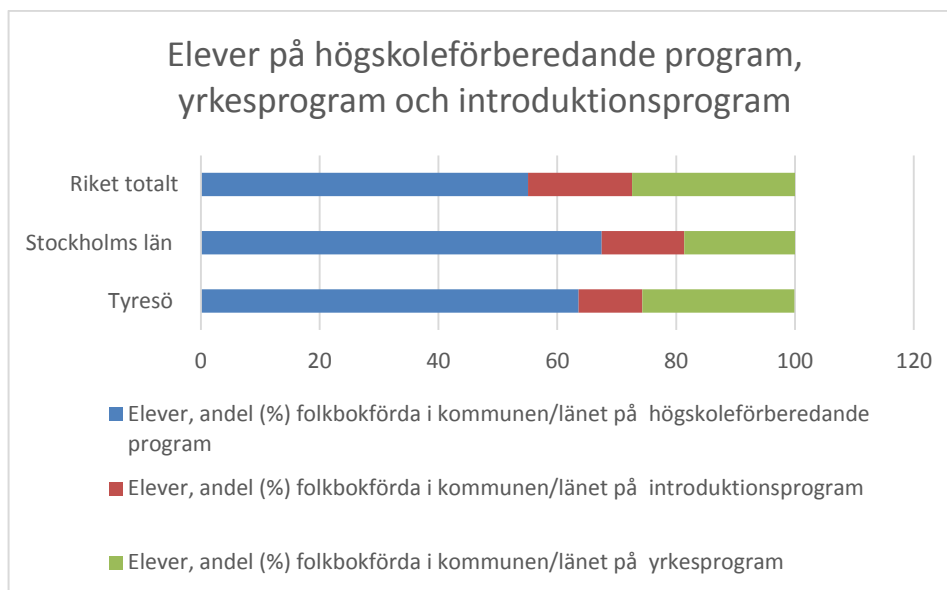
Nedan lämnas fakta över Tyresös folkbokförda elever.

Titel	2014	2015	2016
Gymnasiefrekvens, (%)	94,0	93,8	95,0
Elever i gymnasieskola, hemkommun, antal	1 852	1 890	1 993
Gymnasieelever			
Kommunens egen skola, andel (%)	20,5	18,4	19,2
Annan kommuns gymnasieskola, andel (%)	38,4	39,9	40,3
Fristående gymnasieskola i annan kommun, andel (%)	40,8	41,3	40,0
Landstingskommunal gymnasieskola, andel (%)	0,3	0,4	0,5
Gymnasieelever på yrkesprogram, andel (%)	29,0	27,8	25,6
Gymnasieelever på högskoleförberedande program, andel (%)	63,7	64,4	63,6
Gymnasieelever på introduktionsprogram (IM), andel (%)	7,3	7,8	10,7
Elever i åk. 9, meritvärde lägeskommun, år T-3, genomsnitt (16 ämnen) ¹	216,4	216,8	210,0
Invånare 17-24 år som varken studerar eller arbetar, andel (%)	9,0		
Invånare totalt, antal	45 390	46 177	47 103

Källa: Kolada, kommun- och landstingsdatabasen

Nedan redovisas andelen folkbokförda elever på högskoleförberedande program, yrkesprogram respektive introduktionsprogram i Tyresö i jämförelse med Stockholms län och riket.

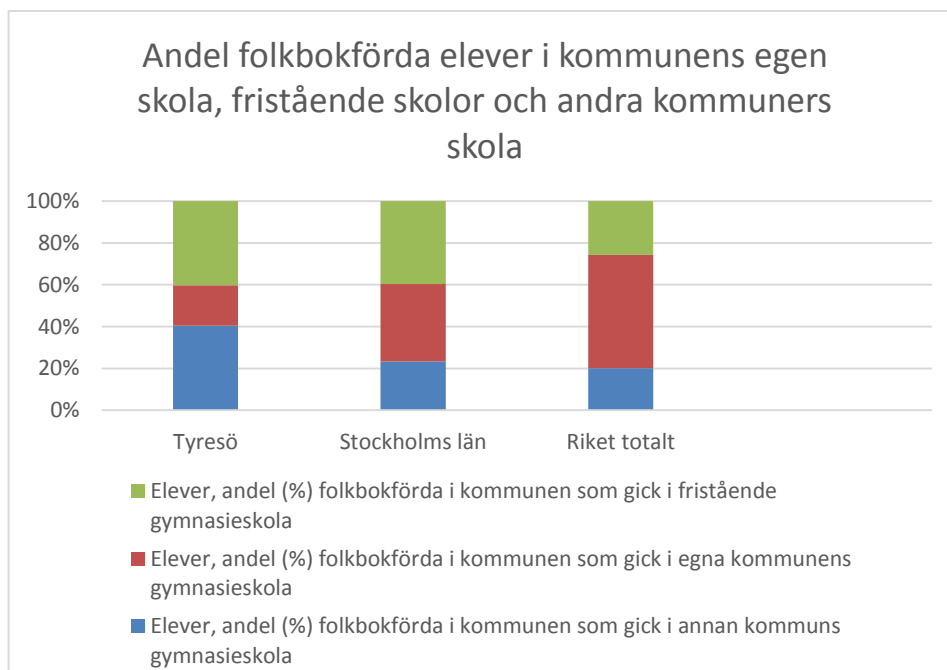
¹ Meritvärdet för 2016 avser åk 9 meritvärde för elever som gick ut grundskolan 2013. Meritvärdena för Tyresö nior var 2014: 217, 2015: 232, 2016: 231,2 och 2017:226. Från 2014 ökade det totala meritvärdet från 320 till 340.

Källa: Skolverket, jämförelsetal

I hela landet går 55 procent på ett högskoleförberedande program, 27 procent på ett yrkesprogram och 18 procent på ett introduktionsprogram. I Stockholms län är motsvarande andelar 67 procent på ett högskoleförberedande program, 19 procent på ett yrkesprogram och 14 procent på ett introduktionsprogram.

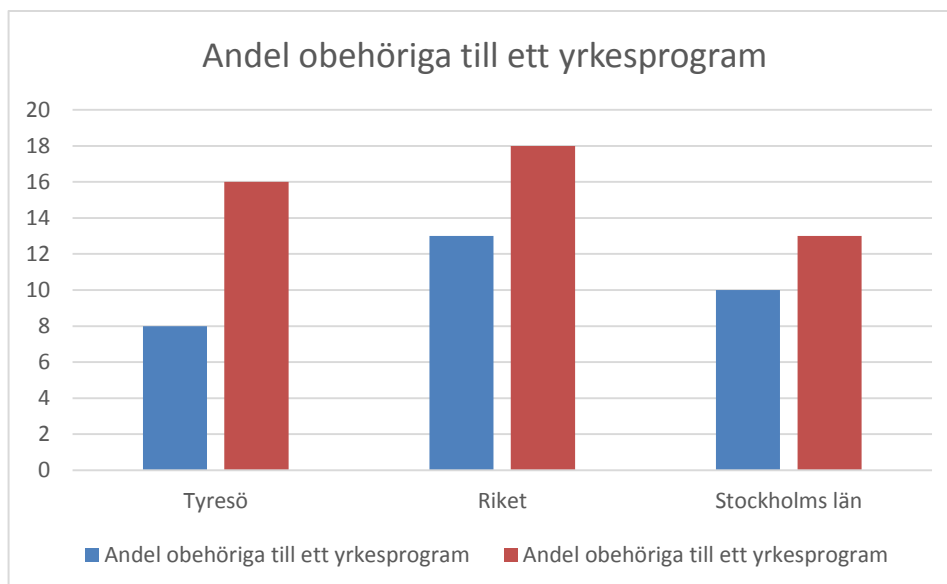
Nedan redovisas andel folkbokförda elever som går i kommunens egen skola, fristående skola eller i andra kommuners skolor. Tyresö jämförs med Stockholm län och riket. I Tyresö är det en klart lägre andel som går i kommunens egen skola.

Källa Skolverket, jämförelsetal

Andel elever obehöriga till ett nationellt program (yrkesprogram)

Till ett yrkesprogram krävs minst betyg E i 8 ämnen varav svenska, engelska och matematik måste ingå. Nedan redovisas samtliga elever, alltså både elever som går i kommunal grundskola och fristående grundskolor.

Källa: Siris, Skolverket

Andelen obehöriga till ett yrkesprogram har ökat mellan 2016 och 2017 för Tyresö, Stockholms län och riket. I Tyresö ökade andelen från 8 procent till 16 procent.

Andelen obehöriga för Tyresös kommunala skolor har ökat sedan 2015 då andelen var 7 procent, 2016 var andelen 11 procent och 2017 17 procent.

Om vi tittar på andel obehöriga i Tyresö för de som gick ut nian 2013, vilket är de elever som gick ut gymnasiet 2016, så uppgår andelen till 14 procent obehöriga.

2.1 Bakgrundsfaktorer

Enligt Storsthlm:s rapport "Gymnasiebehovet 2017 Trender och kunskap om Storstockholms gymnasierregion" visar statistik att vissa faktorer påverkar om elever tar en gymnasieexamen. Ungefär sju procentenheter fler kvinnor än män tar en gymnasieexamen. Andra bakgrundsfaktorer, som kan användas för att tydligt visa skillnader mellan grupper, är föräldrarnas utbildningsnivå och utländsk bakgrund. Exempelvis är skillnaden i andelar som tar examen 28 procentenheter större när elever med svensk bakgrund jämförs med utländsk bakgrund. Definitionen av utländsk bakgrund är att eleven är född utomlands eller född i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands. Nyinvandrade med kortare tid än fyra år i Sverige innan påbörjad gymnasieutbildning är

exkluderade från statistiken. Skillnaden mellan elever som har gymnasieutbildade föräldrar och föräldrar med lägre högskoleutbildning är 13 procentenheter.

Bakgrundsfaktorer 2016

	Tyresö	Stockholms län	Riket
Andel med utländsk bakgrund	21 %	32 %	23 %
Andel invånare 25-64 år med minst 3-årig eftergymnasial utbildning	26 %	34 %	27 %

Källa:SCB

Det kan konstateras att Tyresö i stort sett ligger på riksgenomsnittet avseende andel med utländsk bakgrund respektive andel med minst eftergymnasial utbildning (åldern 25-64 år). Däremot ligger Stockholms län över rikssnittet avseende båda faktorerna.

3 Resultat för folkbokförda elever

3.1 Genomströmning

Nästan alla elever påbörjar en gymnasieutbildning när de är klara med grundskolan. En av gymnasieskolans största utmaningar är dock att många elever inte når målen med utbildningen. Problematiken har legat till grund såväl för de förändringar som infördes i gymnasieskolan 2011 med reformen Gy 11 som för den senaste gymnasieutredningen, vars betänkande omfattar nästan 100 förslag med ett övergripande mål om att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning.²

En slutförd gymnasieutbildning är på många sätt en avgörande faktor för ungdomars etablering på arbetsmarknaden och för övergång till fortsatta studier. Huvudman och rektor har ett långtgående ansvar att anpassa utbildningen efter varje elevs förutsättningar och behov.

Målsättningen för gymnasieskolan är att eleverna ska uppnå examen inom tre år. Många elever påbörjar sin utbildning på introduktionsprogram, byter program eller behöver av andra anledningar mer än tre år på sig för att uppnå examen.

² Källa: Sveriges kommuner och landsting Öppna jämförelser- gymnasieskola 2017

I rapporten ”Öppna jämförelser – Gymnasieskola 2017” redovisar Sveriges kommuner och landsting resultaten för alla kommuners gymnasieelever. I år är det första året som genomströmningen för elever som gått hela sin utbildning enligt Gy11 kan redovisas. Genomgående visar utvecklingen en positiv trend avseende andel som tar gymnasieexamen inom tre år för elever som börjar nationella program. Kommunala skolor har en något högre andel som når examen än skolor med andra huvudmän.

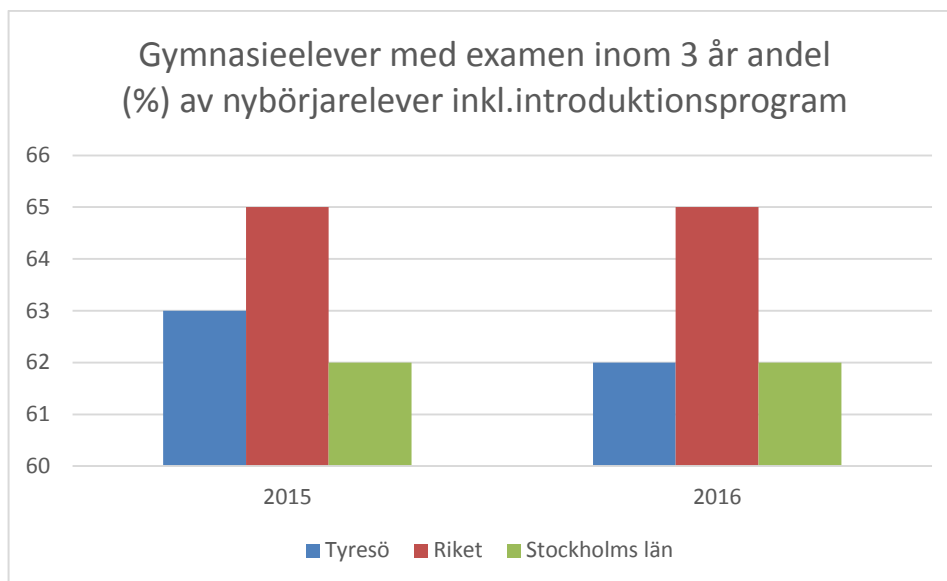
En nyligen lämnad undersökning från Skolverket visar att det endast är ett fåtal kurser som gör att många missar gymnasieexamen. De vanligaste ämnena som elever får underkänt i är matematik, svenska och gymnasiearbetet³. På yrkesprogrammen är det flest som saknar betyg i matematik och engelska, vilket är kurser som eleverna läser i årskurs 1. På de högskoleförberedande programmen är det främst svenska och gymnasiearbetet som saknas, vilket är kurser som betygssätts i årskurs tre i nära anslutning till när slutbetyg sätts. Skolverket menar att det är relativt små insatser som krävs i relation till de förluster det innebär för den enskilde att inte kunna studera vidare eller komma ut på arbetsmarknaden. Skolorna måste sätta in stöd vilket Skolverket kan stötta skolorna med.

Nedan görs en redovisning över resultat för folkbokförda elever i Tyresö. Som redovisas i kapitel 2 går 81 procent av de folkbokförda eleverna på skolor utanför kommunen avseende år 2016. 40 procent går på en annan kommunal skola och 40 procent går på en fristående gymnasieskola. Eleverna i Tyresö går på cirka 150 olika skolor.

3.2 Genomströmning av elever folkbokförda i Tyresö

Nedan redovisas andelen elever som tar examen inom tre år av de folkbokförda eleverna i Tyresö. Målsättningen är att eleverna ska ta examen på tre år.

³ För att få gymnasieexamen måste eleverna göra ett gymnasiearbete motsvarande 100 poäng (av 2 250 poäng som krävs för gymnasieexamen).

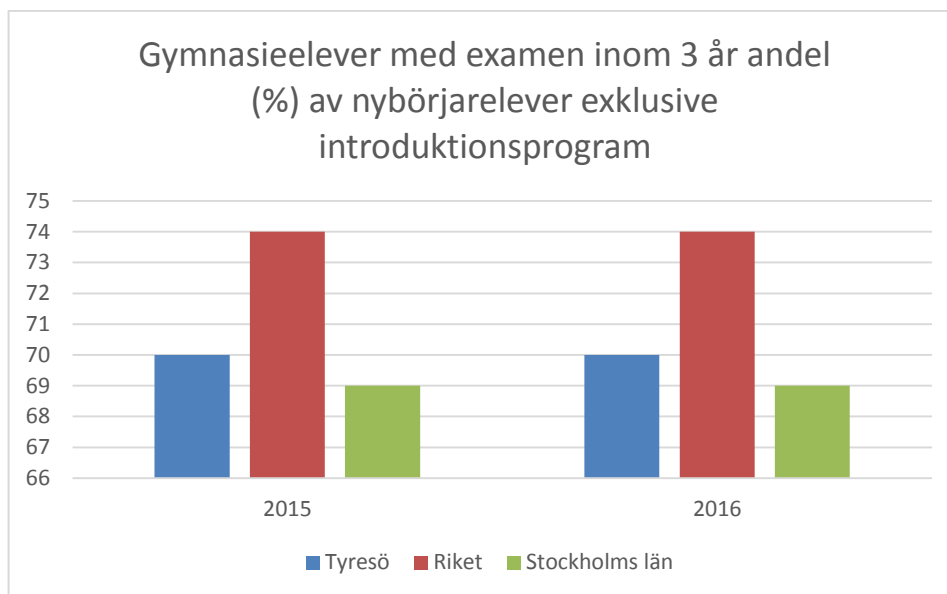
Källa. Skolverket jämförelsetal

Diagrammet visar andelen elever i Tyresö kommun, Stockholms län och riket som tagit examen inom tre år efter att de påbörjat en gymnasieutbildning för första gången. Här ingår samtliga elever som började gymnasiet, även de som börjat ett introduktionsprogram och således inte var behöriga till ett nationellt gymnasieprogram. Vi kan se att andelen i kommunen avseende folkbokförda elever som lämnade gymnasiet 2016 och hade klarat en gymnasieexamen inom tre år, uppgår till 62 procent. För riket var motsvarande andel 65 procent och i Stockholms län 62 procent.

Om vi jämför med Södertörns kommunerna kan konstateras att siffran varierar från 52 procent till 63 procent⁴. Det innebär således att inte eleverna från någon av Södertörns kommunerna når upp till samma andel som rikets genomsnitt.

En av orsakerna till att få elever når en examen på kort tid är att många elever går på ett introduktionsprogram. På introduktionsprogram går elever som inte är behöriga till ett nationellt program, bl. a nyanlända elever. Diagrammet nedan visar andelen folkbokförda elever som klarar en examen inom tre år exklusive introduktionsprogram. Således endast de elever som påbörjade ett nationellt program.

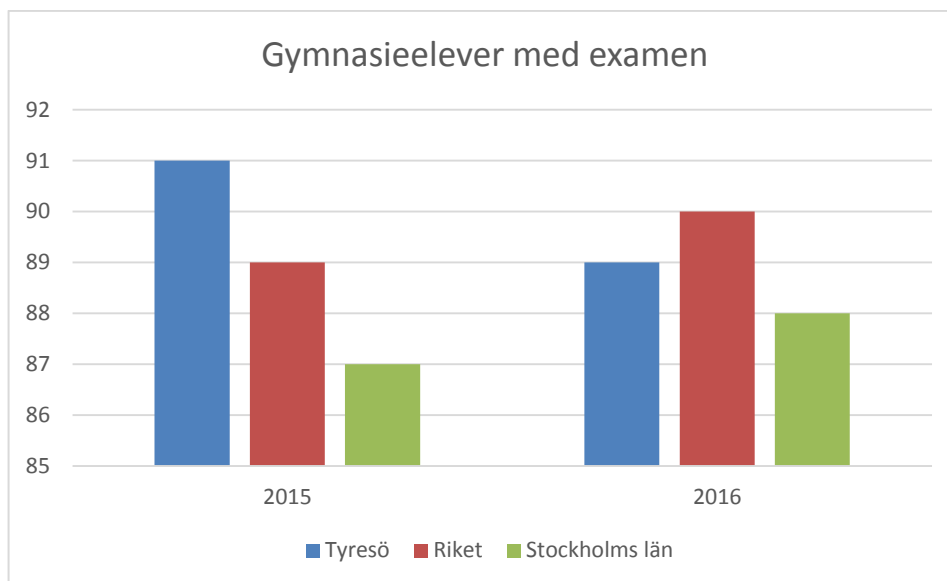
⁴ Södertörns nyckeltal 2016 - Gymnasieskolan

Källa: Skolverket, jämförelsetal

Diagrammet visar andelen folkbokförda elever som lämnade gymnasiet 2015 och 2016 och klarade en gymnasieexamen inom tre år. För Tyresö kommun uppgår denna andel till 70 procent för 2016. Södertörns kommunerna varierade mellan 60 procent och 73 procent. För riket var motsvarande andel 74 procent. Genomsnittlig andel för Stockholms län var 69 procent. Eleverna från Tyresö når inte upp till rikets genomsnitt, men överstiger snittet för Stockholms län. Med en uppdelning på högskoleförberedande program och yrkesprogram blir andelen 73 respektive 61 procent. För de högskoleförberedande programmen ligger Tyresö på plats 215 i Sverige. 13 kommuner i Stockholms län ligger sämre till än Tyresö. För yrkesprogrammen ligger Tyresö och 16 andra kommuner i Stockholms län på nedre halvan vid rangordning av landets kommuner.

Många elever börjar sin utbildning på ett introduktionsprogram eller byter program eller behöver av andra anledningar mer än tre år på sig för att nå examen. Nedan lämnas en redovisning över andel med examen när de lämnar gymnasiet oavsett hur lång tid det tar.

Källa: Skolverket, jämförelsetal

Diagrammet visar andel folkbokförda elever med gymnasieexamen respektive år oavsett hur lång tid det har gått⁵. För riket som helhet uppgår andelen till 90 procent, för Stockholms län till 88 procent och för Tyresö till 89 procent. I denna redovisning överstiger Tyresö Stockholms läns andel, men länet och kommunen ligger fortfarande under rikets nivå avseende 2016.

Trenden i riket är att fler elever avlägger en gymnasieexamen. För Tyresös elever kan vi konstatera att 11 procent inte uppnår en examen.

Genomströmning för Tyresöelever

Genomströmningen för folkbokförda elever i Tyresö uppnår inte rikets andel som tar gymnasieexamen inom tre år eller examen oavsett tid. Tyresö kommun ligger ungefär på samma andel som medelvärdet i Stockholms län. Detta betyder att genomströmningen är lägre för stockholmselever generellt jämfört med riket. Elva procent av eleverna i Tyresö som påbörjat en gymnasieutbildning når inte en gymnasieexamen.

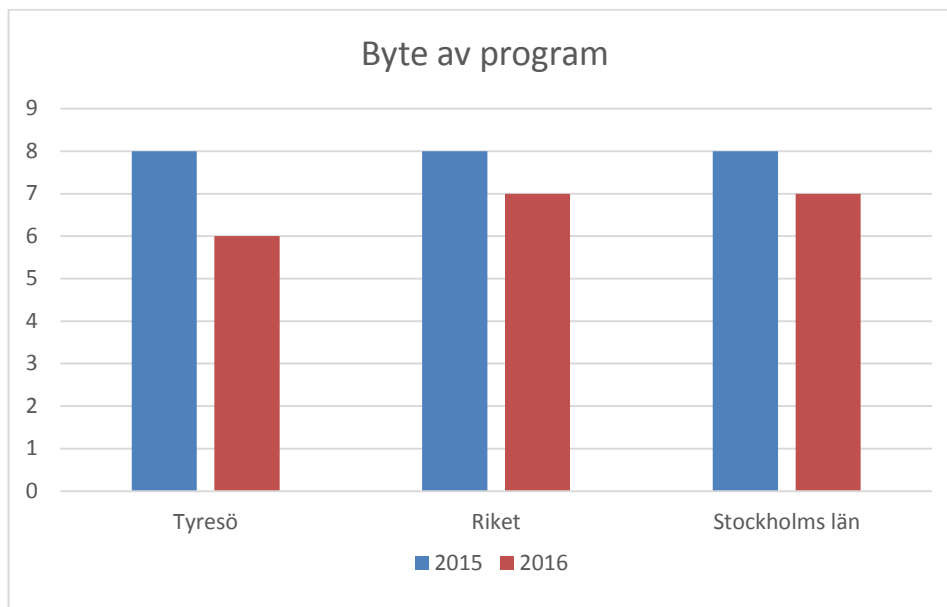
3.3 Betyg

Maxbetyget som kan uppnås är 20. För Tyresös folkbokförda elever uppgår medel till 14,2. För riket som helhet uppgår medel till 14.

⁵ Antalet avgångselever 2016 är 488 i Tyresö, 17 263 i Stockholms län och 81 058 i riket.

3.4 Byte av program och avbrott

Det finns flera orsaker till att eleverna inte klarar sina studier inom utsatt tid eller tar examen. En orsak är att de byter program/skola och en annan är att eleverna gör studieavbrott.

Källa: Skolverket, jämförelsetal

Diagrammet visar hur stor andel av kommunens folkbokförda elever som började ett nationellt program året innan och som ett år senare har bytt till ett annat nationellt program eller ett introduktionsprogram. Som framgår översnsstämmer Tyresös siffror ganska väl med riket som helhet och med kommunerna i Stockholms län.

BYTE AV PROGRAM

FRÅN NATIONELLA PROGRAM

	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3
2013 / 2014	7,5%	2,2%	0,7%
2014 / 2015	7,7%	2,1%	0,4%
2015 / 2016	6,4%	1,7%	0,9%

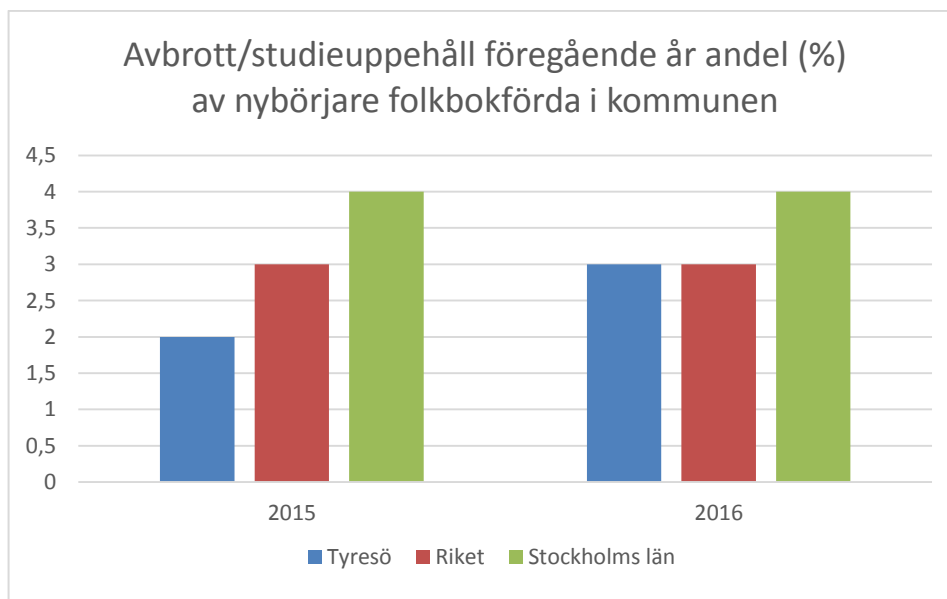
BYTE AV SKOLA

FRÅN NATIONELLA PROGRAM

	ÅK 1	ÅK 2	ÅK 3
2013 / 2014	9,2%	3,1%	0,5%
2014 / 2015	9,5%	5,9%	1,1%
2015 / 2016	12,1%	2,3%	1,2%

Källa: Storsthlm, Gymnasiebehovet 2017

Av de redovisade tabellerna framgår att inom Stockholms län sker de flesta bytena av program eller skola under det första skolåret., men att byten sker även under senare årskurser. Ett byte av program eller skola som inte sker i ett tidigt stadium under årskurs ett medför i stor utsträckning att studietiden blir längre än tre år. En genomgång visar att det är väldigt stor spridning i vilka program eleverna byter till.

Källa: Skolverket, jämförelsetal

Diagrammet ovan visar hur stor andel av kommunens folkbokförda elever som gjort ett avbrott eller ett studieuppehåll året efter de började gymnasiet. Andelen för Tyresö kommun och kommunerna i Stockholms län uppgår till tre procent. Avbrott för studier utomlands har minskat drastiskt de senaste åren från 23 procent 2010 till en procent 2016⁶.

3.5 Aktivitet efter gymnasiet

Om vi tittar på vad eleverna gör efter gymnasiet så kan det konstateras att Tyresöeleverna i högre grad än riket som helhet är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning. 2015 var 73 procent av elever folkbokförda i Tyresö etablerade på arbetsmarknaden eller studerade. Motsvarande uppgift för riket som helhet är 70 procent. I Stockholms län varierar andelen mellan 67 och 79 procent.

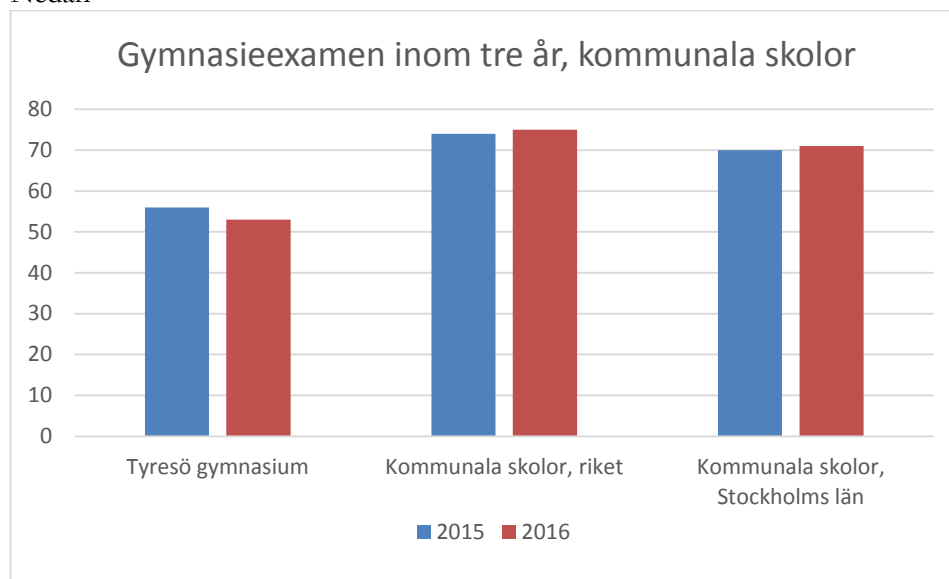
4 Tyresö gymnasium

Nedan lämnas en redovisning över genomströmning, betyg och aktivitet efter gymnasiet för Tyresö gymnasium. På Tyresö gymnasium går cirka 500 elever varav 16 procent kommer från Tyresö kommun.

⁶ Gymnasiebehovet 2017, Storsthlm

4.1 Genomströmning

Nedan

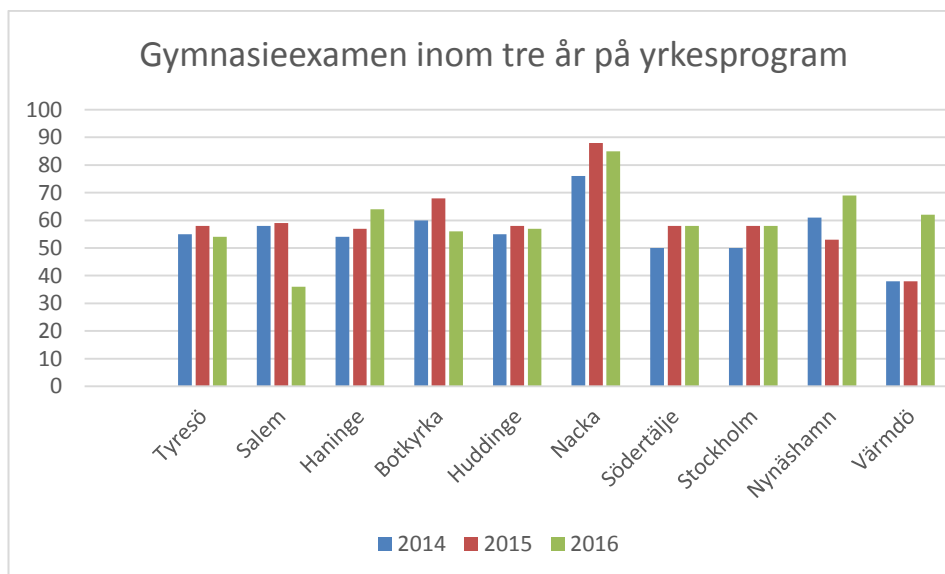
Källa: Skolverket, jämförelsetal

På Tyresö gymnasium klarade 53 procent att ta gymnasieexamen 2016 på tre år exklusive introduktionsprogrammen. Det är klart under Stockholms län och riket för kommunala skolor. Även i jämförelse med kommunala skolor i Södertörnskommunerna⁷ är andelen låg. För folkbokförda elever i dessa kommuner är siffran 70 procent.

Trenden i Stockholms län och i riket är att en större andel av eleverna får examen inom tre år, främst för kommunala huvudmän men även för samtliga elever. Som framgår ovan följer varken folkbokförda elever i Tyresö eller elever som studerar vid de kommunala gymnasieskolorna den trenden. Det gäller även övriga kommuner på Södertörn.

För Tyresö gymnasium är det relevant att jämföra andelen som tar examen inom tre år avseende yrkesprogrammen.

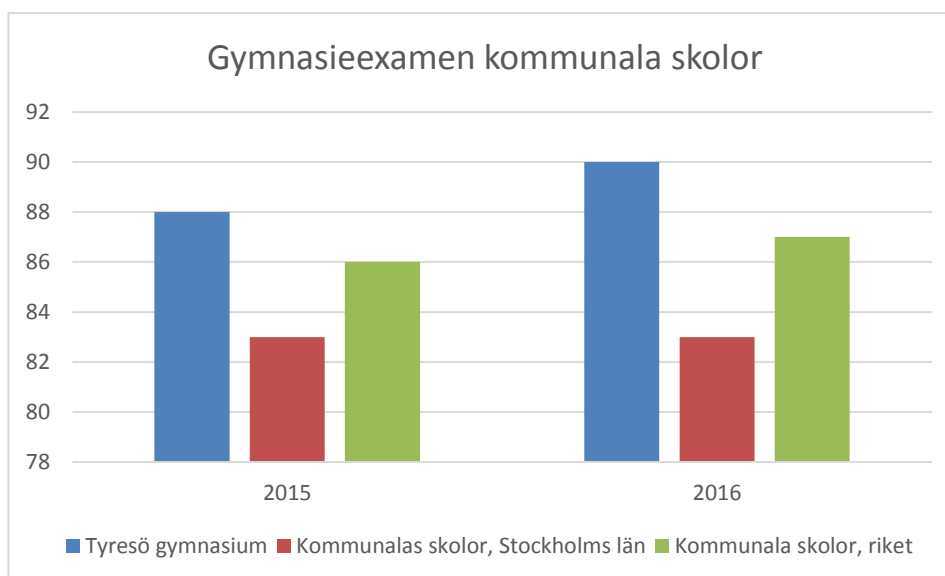
⁷ Södertörns nyckeltal 2016 - gymnasieskolan

Källa: Öppna jämförelser- gymnasieskola 2017, SKL

Ovan lämnas en redovisning av gymnasieexamen vid de kommunala skolorna i söderortskommuner och Stockholms kommun. Det kan konstateras att genomströmningen för kommunerna i Stockholms län -med undantag för Nacka- ligger på nedre halvan vid rangordning av landets kommuner. Nynäshamn och Värmdö har kraftigt förbättrat sina resultat 2016.

Nedan redovisas andelen som tar examen från ett yrkesprogram på en kommunal skola oavsett hur lång tid.

Källa: Skolverket, jämförelsetal

I denna redovisning ser vi att eleverna har bra genomströmning på Tyresö gymnasium i jämförelse med kommunala skolor i riket och i Stockholms län. Ett av skälen kan vara att flera elever börjar sin gymnasieutbildning på ett introduktionsprogram på Tyresö gymnasium.

4.2 Betyg

Betygen på Tyresö gymnasium understiger medelvärdet för riket och Stockholms län. 2016 uppgår medelvärdet till 13 på Tyresö gymnasium. Medelvärdet i riket är 14 och i Stockholms län 15.

4.3 Byte av program

Ett skäl till att eleverna inte avslutar sina studier är som tidigare framhållits att eleverna byter program eller gör avbrott. Byte föregående år uppgår till 13 procent på Tyresö gymnasium. Det är en ganska hög siffra i jämförelse med kommunerna på Södertörn. 2016 ökade andelen byten på Tyresö gymnasium jämfört med året innan och i relation till riket som helhet.

4.4 Aktivitet efter gymnasiet

Om man tittar på andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar två år efter fullföljd gymnasieutbildning så visar det på att elever på Tyresö gymnasium inte skiljer sig nämnvärt från alla folkbokförda elever. Andelen uppgår till 71 procent. Andelen för kommunala skolor i riket uppgår till 72 procent. I Stockholms län varierar andelen mellan 68 och 85 procent.

Tyresö gymnasium har gjort en egen analys över sysselsättningsgraden för elever som slutat på Tyresö gymnasium och kommit fram till att 80 procent av de som slutade vårterminen 16 och 87 procent av de som slutade vårterminen 15 är i sysselsättning.

4.5 Insatser på Tyresö gymnasium

På Tyresö gymnasium har man arbetat hårt med att höja resultaten och genomströmningen.

Från och med detta läsår får elever som har ett fåtal kurser kvar i matematik, svenska och engelska för att nå examen, gå om dessa kurser på dagtid och läser sina individuella kurser på kvällstid.

På Tyresö gymnasium har en kartläggning gjorts i åk 1 av matematik som många andra kommuner gör, bl.a. Stockholm. Provet mäter nivån på eleverna avseende högstadiematten för elever som har godkänt betyg. På Tyresö gymnasium kan man konstatera att 30 procent inte klarade nivå E och därmed ligger i riskzonen. Kartläggningar görs också i svenska och engelska. Detta

görs för att kunna sätta in tidiga insatser.

5 Studie- och yrkesvägledning

I Tyresös klarar inte 11 procent av eleverna, som påbörjat gymnasiet, en gymnasieexamen. 30 procent klarar inte en examen på tre år. En fråga att ställa sig är om eleverna fått tillräckligt med stöd i sitt val till gymnasiet. Där har studie- och yrkesvägledningen en viktig roll.

Studie- och yrkesvägledningen ska stimulera elever genom hela sin skolgång, så att de erhåller självkänedom och förmåga att kunna se sitt eget ansvar för att förverkliga sina tankar kring framtidsval när det gäller studier och yrke. Alla elever ska ges samma möjligheter att fatta välgrundade beslut om framtida studie- och yrkesliv oavsett socioekonomisk bakgrund, kön eller vilken skola eleven går på.

Vad påverkar elevers gymnasieval?

En studie som Skolverket gjort 2012⁸ visar att flera aktörer spelar en stor roll i valprocessen. Studie- och yrkesvägledaren förväntas ge tydlig vägledning och information. Kamrater fungerar både som kommunikationspartners kring de olika skol- och programalternativen och som viktiga referenspunkter vid såväl identitetsbildning som social frigörelse från föräldrarna. Flera studier visar att eleverna i första rummet behöver stöd från sin familj, framför allt sina föräldrar.

En annan utredning från Lunds universitet 2015⁹ visar att när det gäller val till gymnasiet så är det många val som ska göras. Det har visat sig att inställningen till yrkesprogram är låg. Eleverna är nöjda med valfriheten. Elever har en nedvärderande syn på yrkesprogram. Kopplingen mellan vald utbildning och arbetskraftsefterfrågan samt utbildningens relevans för den egna etableringen på arbetsmarknaden intresserar inte eleverna. Utbildningen ska vara rolig. Kompisar har ett större inflytande över valet än studie- och yrkesvägledare och klassmentorer.

Skolverket har nyligen frågat några elever, som vad som är viktigt vid gymnasievalet. Elever svarar att det är viktigt att valet motsvarar förväntningar och önskemål både från familjen och kompisarna. Man fick också klart för sig hur viktigt det kändes att passa in på programmet eller i skolan. Samtidigt vet vi att många av eleverna sannolikt kommer att arbeta med yrken som vi inte ens känner till just nu.

⁸ Ungdomars uppfattningar om gymnasievalet, Skolverket 2012

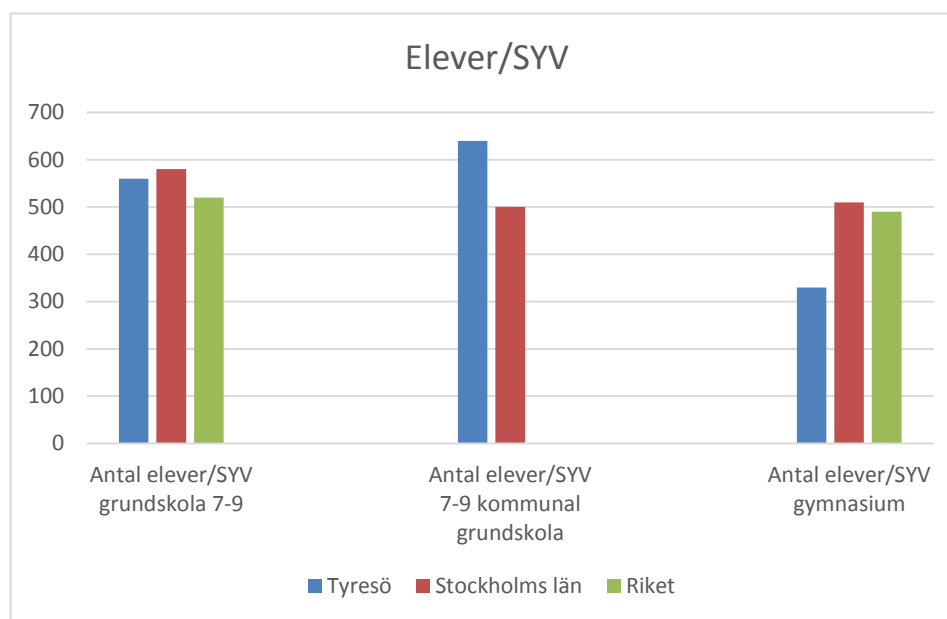
⁹ Väljer unga fel?- grundskoleelevers attityder till gymnasievalet Alexander Panican, Ratio och Lunds universitet, Rapport nr 19 juni 2015”

Det är viktigt att betona att det finns många vägar vidare efter att en elev avslutat en gymnasieutbildning alternativt inte avslutat sin gymnasieutbildning. Kommunal vuxenutbildning, folkhögskola och yrkeshögskola är några alternativ. Internutbildning hos en arbetsgivare kan vara ett annat.

Gymnasievalet är viktigt men det är också viktigt att sätta in gymnasievalet i ett perspektiv genom att visa på möjligheter men också eventuella arbetsmarknadsmässiga begränsningar som vissa val kan innebära för eleverna. Här har studie- och yrkesvägledarna en mycket viktig roll.

Studie- och yrkesvägledare i Tyresö

Tyresös kommunala grundskolor har 2,3 studie- och yrkesvägledartjänster och alla har SYV-utbildning. I Stockholms län i övrigt har 75 procent av de nämnda tjänsterna en SYV-utbildning. Räknar vi även med fristående grundskolor har Tyresö 3,3 studie- och yrkesvägledartjänster.

Källa: Siris, Skolverket, Läsår 16/17

Diagrammet ovan visar antal elever per studie- och yrkesvägledare på 7-9 skolor i Tyresö alla respektive kommunala samt för gymnasiet. Uppgifterna jämförs med Stockholms län och riket. Medelantal för hela Stockholms län är 580 elever för alla och 500 elever i kommunala skolor. För kommunala skolor har Tyresö kommuns grundskolor 7-9 fler elever per studie- och yrkesvägledare än snittet i Stockholms län och riket.

På gymnasiet har alla studie- och yrkesvägledare SYV-utbildning. Antalet elever per studie- och yrkesvägledare på gymnasiet är något lägre än i Stockholms län och riket.

6 Sammanfattande kommentarer

En slutförd gymnasieutbildning är på många sätt en avgörande faktor för ungdomars etablering på arbetsmarknaden och för övergång till fortsatta studier. Därför är det viktigt att följa och analysera varför inte elever uppnår en gymnasieexamen.

Andelen elever i Tyresö som fullföljer sin utbildning med examen inom tre år uppgår till 70 procent. På Tyresö gymnasium uppgår andelen till 53 procent. Detta avser elever som påbörjat ett nationellt program, alltså inte de elever som påbörjat ett introduktionsprogram. Det innebär att 30 procent av de folkbokförda eleverna i Tyresö inte slutförde sin utbildning inom tre år. Den andelen understiger riket som helhet, men uppgår ungefär till andelen i Stockholms län. En frågeställning som därför bör diskuteras är varför genomströmningen på tre år i Stockholms län är lägre än landet som helhet. En faktor som påverkar gymnasieexamen är föräldrarnas utbildningsbakgrund och den är högre i Stockholms län än i riket. En annan faktor som påverkar gymnasieexamen är andelen med utländsk bakgrund och den är högre i länet än för riket som helhet. I Tyresö följer båda dessa faktorer riket som helhet och kommunen borde därmed följa riksgenomsnittet.

Om vi tittar på examen oavsett tid når Tyresö kommun med 89 procent samma andel som riket (90 %) och Stockholms län (88 %). Däremot sjunker andelen med gymnasieexamen i Tyresö jämfört med året innan, vilket inte gäller för övriga länet.

Andelen behöriga från grundskolan har ökat de senaste åren och borde även påverka genomströmningen på gymnasiet. Däremot sjönk andelen för elever som gick ut nian 2017. Denna andel beräknas att komma öka igen för eleverna som går ut nian de närmaste åren.

För Tyresös gymnasieskola gäller att 47 procent som börjar ett nationellt program, men inte tar gymnasieexamen inom tre år. Där ligger Tyresö klart under riket och Stockholms län. I riket som helhet är genomströmningen högre vad gäller kommunala skolor. Detta mönster följer inte Tyresö kommun eller kommunerna på Södertörn. Andelen som går på kommunens egen kommunala skola är också klart lägre i Tyresö än i riket.

Vi kan konstatera att det är 3 procent av eleverna som helt har avbrutit sina studier. Vidare avslutade 11 procent av Tyresöeleverna gymnasiet 2016 utan en examen. Detta oavsett hur lång studietid dessa elever har haft. I praktiken så är det minst 19 procent av eleverna som har en längre studietid på

gymnasiet än tre år. Det kan i sin tur bero antingen på att de byter program/skola eller på att de behöver längre tid än tre år för att klara sina studier.

Alla kommuner har det gemensamt att det går att minska kostnaderna för gymnasieskolan genom att öka andelen elever som klarar sin utbildning inom tre år. Att elever går mer än tre år på gymnasiet påverkar också platsutbudet på gymnasiet. Om elever går mer än tre år frigörs inte platser för nya ettor. Detta kan bli ett problem om ett par år när kullarna i gymnasieåldern ökar kraftigt.

Vilka kan då förklaringarna vara till varför det tar längre tid för eleverna att ta examen än beräknat och vilka åtgärder kan vara berättigade att vidtas?

Det stora utbudet i Stockholms län ger eleverna stora möjligheter att byta skola/program om de är missnöjda eller får svårigheter att klara utbildningen. Det finns inga hinder att byta skola/program. Det går att påbörja en gymnasieutbildning fram till det kalenderår som eleven fyller 20 år. Kan bättre studie- och yrkesvägledning i grundskolan innebära färre byten och finns det insatser som bör göras för att motverka byten?

I Tyresö kommun har studie- och yrkesvägledarna ungefär samma antal elever per tjänst som i Stockholms län och landet som helhet. Andelen är något lägre när det gäller de kommunala skolorna. Studie- och yrkesvägledarna har en viktig roll att fylla när det gäller att vägleda kring arbetsmarknaden inför gymnasievalet och särskilt i Stockholms län där valmöjligheterna är väldigt stora. Samtidigt visar flera studier att kompisar och familj påverkar valet till stor del. Studie- och yrkesvägledningen har en viktig roll genom hela skolgången så att eleven vet sina färdigheter och kan göra välgrundade val både i valet till gymnasiet och under gymnasietiden.

Som visats ovan lämnar en stor andel elever skolan utan examen. Det har visat sig att många elever saknar endast ett fåtal kurser för att nå examen. Hur kan skolorna sätta in stöd till eleverna så att fler når examen? Inkluderande lärmiljöer har särskilt lyfts i SKL:s öppna jämförelser för gymnasiet. Hur kan elevernas olikheter och behov mötas? Det handlar om såväl skolans fysiska och pedagogiska resurser som om den psykosociala lärmiljön. Frågan är om eleven får det stöd hen behöver och är kvalitén tillräckligt hög i det särskilda stödet. Vidare är det viktigt att följa upp det stöd som eleven haft i grundskolan. Tyresö gymnasium har satt in insatser för att elever som saknar några kurser ska nå examen. Andra skolor har satt in särskilt stöd när det gäller språksupport och hur man skriver ett gymnasiearbete.

När det gäller behörighet från nian till gymnasiet har det visat sig i Tyresö att det i flera fall endast är ett fåtal moment som saknas. Hur kan stöd och insatser sättas in så att fler kan börja på ett nationellt program direkt och inte

behöva gå vägen över introduktionsprogram? Grunden för hur eleven klarar gymnasiet sätts i grundskolan.

En fråga att ställa sig är också hur skola och elev agerar om eleven får svårigheter i skolan. Är första tanken då att anta att eleven valt fel gymnasieprogram eller skola? Kan det vara bättre att sätta in stöd för eleven där hen befinner sig samt erbjuda coachande samtal för att eleven inte ska hoppa av eller byta? Det är också viktigt att utreda frånvaro och vad den beror på. En utmaning som kommunerna har i bl.a. Södertörn är att en mycket stor andel av eleverna går på andra skolor än kommunens egna. Det blir då en utmaning att följa hur det går för eleverna. En dialog måste hållas för information om frånvaro samt godkännande av ett fjärde år.

Gymnasiecheferna på Södertörn har ett nätverk där bl.a. dessa frågor diskuteras och ev. kan man hitta gemensamma rutiner. För Tyresös del kan det vara bra att starta en dialog även med Värmdö, Nacka och Stockholms kommuner där cirka 25 procent av Tyresöeleverna går. En annan fråga att ställa sig är om hemkommunen ska kunna erbjuda särskilt stöd för elever där det brister på skolan där hen går. Kan man tänka sig lovskola eller läxhjälp. Detta mot bakgrund av att de kostnader som uppstår för samhället för elever som inte får en gymnasieexamen kan detta vara motiverat att sätta in.

Det är viktigt att betona att det finns många vägar vidare efter att en elev avslutat en gymnasieutbildning alternativt inte avslutat sin gymnasieutbildning. Kommunal vuxenutbildning, folkhögskola och yrkeshögskola är några alternativ. Internutbildning hos en arbetsgivare kan vara ett annat.

7 Referenser

Södertörns nyckeltal 2016 – Gymnasieskolan, redaktörer Södertälje kommun

Öppna jämförelser, Gymnasieskola 2017, Sveriges kommuner och landsting

Gymnasiebehovet 2017, Storsthlm

Resultatsammanställning läsåret 16/17, Tyresö kommunala grundskolor

Väljer unga fel – grundskoleelevers attityder till gymnasievalet, Ratio och Lunds universitet.

www.scb.se

www.skolverket.se

www.kolada.se

